

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 10 frt, 1/4 évre 7 frt, 1 óra 1 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Az eredmény.

Arad, július 23.

Nem korai még eredményről beszélni? Azt hisszük hogy igen. Még akkor is ezt mondanók, ha tisztán tudnók mindazt, ami a legujabb kiegyezési tárgyalásokon történt. Mert ha egyáltalában van valami, az még legfőleg csak a két kormány megegyezése, ez is a kérdéseknek is, az egy részére nézve, mert hiszen a legfőbbek: a bank és a kvóta még idáig sem jutottak.

A két kormány megegyezése pedig legfőleg kiindulási pont. Innen a törvénykönyvig nagyon hosszú az út. Sok tényezőnek van még itt is, ott is beleszólása, s isten tudja, hogy egyik-másik úgy, amely ma így néz ki, tulajdonképpen mily megoldást nyer. A mai eredmény tehát legfőleg annyi, mint a vetésnél a csira: a jó aratást csak úgy lehet megjosolni belőle, mint a rosszat. Attól függ, hogy kinek milyen a hangulata, meg a vérmérséklete.

Ugy látszik, hogy a mi ellenzékünket rossz hangulatban találta. Ez nem véletlen, ezt előre lehetett tudni. Akinek egyáltalában nem kell semmi kiegyezés, annak a legjobb is rossz. Azt értenők tehát, ha tovább is a kiegyezés ellen folytatnák az elvi harcot. De hogy a mostani tárgyalások eredményének esnek, s keményen megtámadják: ezt a jelen pillanatban még legalább is elsietett dolognak tartjuk. Azt árulták el vele, hogy mohón lesték az alkalmat a támadásra.

Pedig eredményesen és hatályosan csak úgy lehet bírálni, ha a tárggyal tisztában vagyunk. Ez az eset itt nem forog fönn. Nekünk, „kiváltságos” kormánypártiaknak csak többet illenék tudnunk a dolgok állása felől másoknál. S csak annyit tudunk, mint az ellenzék, vagyis: edes kevéssel többet a semminél. Ily alapon véleményt nyilvánítani: annyi, mint megbírálni a szobrot, mikor még csak a mintázáshoz való anyag van a szemünk előtt.

Az ellenzéken még azt a keveset is öszébb zsugorítják, s elferdítik, a mit megtudhattunk. Persze: máskülönbem nem lehetne kedvük szerint útni a kormányt. Ami előnyös, abból az előnyöket letagadni; ami hátrányos, ahhoz jó bőven hozzá taldani: ime, ez az ellenzéki taktika a kiegyezés kérdésében.

Itt vannak például az agrárérdekek. Ezek kívánták: az őrlési forgalom megszüntetését a mübor törvény mintájára. Auszriában hasonló törvényes intézkedés behozatalát, az állategészségügyi biztosítókot, a Németországgal való egyenes összeköttetést, s a tiroli gabona vámok eltörlését. Az ellenzék mint az agrár érdekek önzetlen támogatója folytonosan nagyra volt mindezek fontosságával. — Majdnem azt mondhatnánk, hogy fölfujta mindeniket, hogy ha majd a kormánynak egyikben se sikerül vívmányokat elérni, annál nagyobb előkészülettel támadhassa.

De mi történt? Az eddigi hírekből ítélve, csak a német csatlakozás, s a tiroli vám maradt függőben, míg a többi-

nél mind a magyar kormány szándékai és óhajai érvényesültek. Fogja tehát magát, az ellenzék, s a mit előbb maga is fontosnak tartott, azt most bagatellnek tündeti föl, s az egészben csak annak tulajdonit jelentőséget, amiben még nem sikerült dülőre jutni.

Utoljára is minden alku és egyezkedés kölcsönös engedményből áll, s egyszerűen nem lehet mindent elérni. — Ha igazak a hírek, birtokosaink meg lehetnek elégedve. — Az őrlési forgalom megszüntetése a hazai gabona biztosa és előnyösebb elhelyezését, az állategészségügyi pontozatok állatforgalmunk biztosítását, s a sok szekatura megszüntetését, a mübortörvény a magyar borkereskedés fellendülését jelentik. Vegyük ide még a fogyasztási adók óhajtott megoldását, s a hazai biztosító intézetek terjeszkedésének megkönnyítését. Allitsuk föl igazságosan a mérleget: vajjon nem az a serpenyő billen felénk, amelyen az előnyök vannak tulsulyban? Természetesen, a még merőben bizonytalan kvótát és bankot nem számítva ide.

Jaj, de az ipar, az ipar! — mondják az ellenfeleink. A hazai ipart tönkre tette a kormány azzal, hogy az osztrák ipart egyenjogunak fogadta el minden közszállításnál. És már előre látjuk, hogy e tenorból mily kortesfegyvereket kovácsolnak a városi szavazatok elhódítására. Pedig itt még inkább áll, hogy a részletek ismerése nélkül nem ítéhetünk. Itt a részletekben és a fölvételekben van a kérdés sulypontja. Lehet hogy csak

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A kintorna.

Írt: François Coppée.

I.

Hallja Nagysád, mit játszik a rozoga kintorna a ködös novemberi est alkonyán. Egy régi polkát, melynek ritmusára ön táncolt, mikor még csak tizenhét éves volt. Az ám — sápadt kékbársony kaputos nagysádkám — más idők jártak még akkor, mint most midőn unottan tologatja harmadik kisedének kosiját a boulevardok lombtalan platánfái alatt.

Minő bájos volt ön akkor mikor ez a régi polka volt még divatban és minden fűsérkén azt táncolták. Minő eszményi szép tavaszi hajnal megtetesztülése volt ön akkor, üde harmatos arczának klasszikus ováljával és gyönyörű dus, hullámos aranyhajával, mely második gyermeke születése óta hulladozni kezd.

Vagyontalan! . . . Sajnos — vagyontalan volt. Hogy is lehetne ez máskép, hisz ön egyszerű munkás, beosztetes irodafőnök lánya volt, neve mellé feljebbvalói mindig ezt a megjegyzést tették: szerény, derék hivatalnok, szakmájában nagyon ügyes. És ha szegény önt báiba kísérte, nem mert leülni a whistasztalhoz, hcl tiz sonba játszottak és minden perczben ijedten kapott mellényzsebéhez, vajjon benne van-e még a három frank, a mi a kocspénzre kell?

Vagyontalan. De a tükrök azt suttozták,

hogy nincs is vagyona szüksége, valahányszor edes atyja karján belépett a báterembe és sugárzó szépségű arca úgy ragyogott, mint a nap az alkony bibortellegeinek rózsás fényében. Ki sejtette volna, hogy az edes anyja azért maradt otthon, mert nincs bái ruhája és hogy ön otthon az ebédő asztalon vasalta ki alsó szoknyáját és saját hófehér ujjasokáival szabta ki és varrta meg a bái ruháját? Honnan tudtuk volna, hogy ujjahegyei össze vannak szurkálva, hisz könyökig erő keztük földték kaosóit?

Hallgassa csak, nagysád, ezt a régi polkát, melyet a nyögdecselő kintorna játszik a novemberi alkonyat fákó homályában.

Ezt a polkát — ugyanezt — táncolta ön gyakran azzal a délezege spollározu, barna térfival, kinek arczához olyan jól festett divatos szabásu frakkja és kinek oly elegáns volt a feilépése. Almaiban csak a keresztneven szólította és ha ő tánczra kérte önt, az ön hangja reszketett, mikor a szokásos „On kérem”-t rebegette és keze is remegett, midőn erős karjain nyugodott. Mert ő grófi sarj volt, a ki már párbajozott is.

Oh, hogy röpiült tova, hozzásimulva és minő lázas izgatottság forrt ereiben, ha a szünetekben pihegő kabellal, boldog mosolylyal sétált föl és alá oldalán és ő felvetette szemét és égő tekintetével kereste az ön arczát. És ha aztán halkán, szivhez szóló hangon suttozott valami edes bókot a fölébe, hogy dobogott a szivecskéje lázas kéjes remegő boldogságban.

De sajnos, a délezege ifju élvágya nem volt olyan természetű, hogy soká tudott volna olyan mulatságokban gyönyörködni, ahol mandulatejjel és limonádéval kínálták meg a vendégeket. Másüvé kezdett hát járni és agybevallja, hogy tájdalommal nélkülözte jelenlétét, habár akkor nem akarta bevallani? Így mult el két-három, négy, öt év. Ön nem vette többé magára azt a szép hajnal-felhőrózsaszín ruháját, mert nem festett már jól halvány arczához és a házi mulatságokon még mindig a régi polkát játszották.

Végre be kellett törődnie a viszonyokba és arra fanyalódott, hogy elmenjen ahhoz a félénk, hallgatag fiatal emberhez, ki olyan szives volt hogy mindig tánczra kérte fel a kis-sé vénecske, nem valami különös telt idomu kisasszonyt. A régi jó időkben gyakran megfélekedett róla, hogy vele foglalkozott a négyeseken, habár ő hűségesen beirta a nevét az ön tánczrendjébe. Ilyenkor utólag meg is sajnálta őt, no vallja be hát azt is — azt a szegény Gyula urfüt, a maga örökké tulkevényített, fehér nyakkendőjével és gummival tisztított keztüjével. És ime, ön most mégis hozzá ment és nem is ocselkedett rosszul, mert ő szorgalmas hivatalnok és jó családapa. Most ő is irodafőnök, úgy mint boldogult edes apja és az ő neve mellé is az kerül rendes jegyzetnek: szerény, derék hivatalnok; megmarad.

Midőn ön a második fiuval ajándékozta meg őt, olyan büszkeség töltötte el lelkét, hogy kiakarta magát tündetni és az előlépte-

oly iparágokról van szó, a melyek nálunk még nem annyira fejlettek, hogy gyors, jutányos és tömeges termelést biztosíthatnának, a mi például a hadsereg felszerelésénél mindnyájunk érdekében fontososságu föltétel. Hát amíg a részleteket nem tudjuk, ne kapaszkodjanak két kézzel e pontba azok az urak, a kik a hazai ipart prédikálják, de tetőtől talpig idegen, főként osztrák cikkeket viselnek.

A kiegyezés ügye, az eddig ismert eredményekből ítélve, sokkal jobban áll semmint az ellenzék így a választások előtt szeretné. S ha az őszszel le is tárgyalhatják, akkor a reverzáltságoktól világgá röpitett mese is hatását veszti. Már az is elég czáfolat e tendenciózus hirre, hogy a kormány még e ciklus alatt komolyan végezni akar a kiegyezéssel.

Az aradvidéki ág. hitv. evang. esperességi közgyűlés.

Az arad-békési a. h. ev. esperesség tegnap délelőtt 9 óraker tartotta meg esperességi közgyűlését, az ágostai hitvallásu evangélikus templomban.

A templom minden padsora megtelt a kiküldöttekkel egyházi és világi tagokkal, kik mindnyájan a legnagyobb buzgalommal folyták be az ifju esperesség első ügyeinek intézésébe.

As elnöki széket **Zsilinszky Mihály** kultuszminiszteri államtitkár, az egyházkerület esperességi felügyelője foglalta el, egyházi elnökül pedig **Korona Pál** osabai lelkész, esperes fungált. A jegyzői tisztet **Jeszenszky Károly**, **Szeberényi** és **Hegedűs** végezték.

A világi elnök elfoglalván elnöki székét, mély csendben a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Nagytisztelott esperességi közgyűlés!

Fiatál esperességünk megalakulása óta ez az első rendes közgyűlés, mely tehát mint ilyen még nem dicsekedhetik sem fényes múlttal, sem nagy eredményekkel, alkotásokkal, nincsen ez esperességnek még történelme, melyre visszatekinthetne s erőt, bizalmat merithetne a jövőre s én mégis örömmel nyitom meg az esperesség első közgyűlését, mert ha nincs is múltunk, bizom benne, hogy van

jövőnk, melybe reményteljes szízzel tekinthetünk bizva az isteni gondviselés segítségében s az új esperesség lelkesedésében, melynek tevékenységétől függ a jövő irányítása. Szerencsésje a mi egyházunknak, hogy nem esztendőnk keressünk új eszméket, új irányokat, mert az alap meg van vetve az emberiség megváltója által, az irány meg van határozva az evangélium által, a korlátok, melyek között mozoghatunk, meg vannak vonva az országos és egyházi törvények által. Ha az alapot, melyen egyházunk Magyarországon felépült, szigorúan megtartjuk, ha az irányt, melyet az evangélium kitűz, lelkesedéssel követjük, ha a saját magunk által alkotott egyházi törvényeket tiszteletben tartjuk nem csak szóval, hanem azokat önmagunk iránti tiszteletből szigorúan végre is hajtuk, akkor meg vagyok győződve, hogy az új esperességnek lesz jövője és képes lesz új alkotásokra is.

Ez az esztendő különösen figyelmeztet bennünket erre, mert ez az év az, melyben a magyar nemzet az ország megalapításának ezredéves tünepét üli és jóformán egész Európa figyelme felénk van fordítva és az egyetértés a nemzet és fejedele között oly ecclatáns módon nyilvánult meg.

Felmerült már nem egyszer az a kérdés, hogy a protestantizmusnak a lefolyt századokban volt-e haszna és hatása a magyar nemzet fejlődésére, nem volt-e a protestantizmus működése hangzatos phrazisok utáni indulás és a szenvedélyek felkorbácsolása, melyek soká nem tartanak s így a nemzetre nem is lehetnek áldásosak, nem volt a protestantizmus inkább átka az országnak, mint azt ellenségeink századokon át hangoztatták csak az ő egyháznak tulajdonítván hatást, a többieket csak felekezeteknek minősítvén, melyek csak károsak lehetnek. Nagy kérdések ezek, melyekkel foglalkozni nagyon érdemes, de melyekbe részletesen bocsájtkozni nem szándékozom, mert eljő az idő, hogy az erre hivatott historikus pártatlan ítéllettel fog feleltök határozni; annyit azonban kénytelen vagyok megtenni, hogy rámutassak azokra a tényekre, melyeket eltagadni nem lehet, hogy a protestantizmus eszméi, irányai és szellemi feladata ma is ép oly magasatosan áll, mint azelőtt, hogy a fegyvereket, melyeket őseink használtak saját egyházuk védelmére: a szellemi fegyvereket ma

már az ellenségek is kezdik becsülni és nem ritkán ellenünk fordítani.

Az alkotmányos szabadság iránti szeretet a protestans egyházban volt legszilárdabban megalapítva, melyet semmi sem bizonyíthat ekklatansabb módon, mint az a mondás, hogy; „csak annyi alkotmányt és autonómiát, a mennyi a protestantizmusnak van!” — Ebben indirekt elismerése van annak, hogy az eszmék, melyeket a protestantizmus zászlajára tűzött, áthatottak a falakon s ez oly erkölcsi diadal, melyben igazolva van az, amiért apáink vért ontottak. — Az igazságnak diadalra kell jutni, ez az öntudat emeljen fel és erősítsen meg bennünket a jövő küzdelmekre.

Ez az oka annak, hogy a mi örömkönyveink egybefolytak a nemzetével, mert valahányszor a nemzet saját szabadságáért és alkotmányáért küzdött, küzdöttek a mieink is, miből azt a tanulságot merithetjük, hogy a jövőre is úgy kell lenni, hogy nem szabad ellentétbe jönnünk a jövőre sem Magyarország áspirációjával, törvényeivel, még ha autonómiáról van szó, sem, mert azt csak az állam törvényein belül lehet megállapítani. Ennek volt értéke akkor, mikor nem volt parlamentaris élet, akkor érdem volt, ma azonban nagy hiba volna.

Soha nem volt oly nagyszerű alkalom arra, hogy visszapillantsunk múltunkra, mint ez az esztendő. Alig van zuga az országnak hol ne ünnepeleének, mindentűt tárgyalták azokat a viszonyokat, melyeken hazánk keresztül ment, kutadják az okokat, a feltételeket, melyek Magyarországot ezer éven át fenntartották s azon hibákat és bűnöket, melyek a nemzetet veszedelmekbe sodorták.

Amik a nemzet irányai voltak, ugyanazok az irányok képezték a mi egyházunk fenntartó erejét is amely hibák és bűnök e nemzeté voltak, ugyanazon elbizakodottság és pártoskodások szibbasztották meg a mi egyházunk továbbfejlődését is. Az evangélikus egyházat is, melynek semmiféle kül-ellenség nem árthatott, meg fogja rontani a pártoskodás, mely itt is, ott is feltűtötte fejét, mert ha megszünik az egyházban az együttérzés, az együttműködés érzete, akkor úgy leszünk, mint a természetben a százados tölgy, melyet a kiosi féreg dönt a porba.

Azt hiszem, méltó e gondolat arra, hogy gyakran felvessük s megtanuljuk belőle,

tés siettetésére irt is két szakmunkát, de a feljebbvalói olcsóbb jutalomkép megadták neki az akadémiai tagság aranypalmáit.

Es három gyermeket felnevelni, mert később még egy lányka is született, biz az nem könnyű dolog! Szerencsére a legidősbik ingyenes benlakó a gimnáziumban, hát nagy takarékosággal meg lehet élni. Az apa kora reggel megy el hazulról, magával viszi zsebében a reggelit: egy vajaszsemlyét sonkával és egy kis üvegben valami pirosra festett vizet, a mit likör álnévre keresztelt, mert mielőtt elfoglalja bőrkarosszékét a miniszteriumban még egy földrajzi órát kell adnia az átelteni nőnevelő intézetben. On pedig, kedves Nagysád, nem igen ér rá unatkozni, sőt inkább rövidnek találja a napot. Az egész éven át egyszer volt csak színházban, múlt évben, midőn ingyenjegyeket kapott az operába.

Ma ön, a mint látszik, beletörődött a sorába. Energiája meg van törve. De ez a régi kiállhatatlan polka eszébe juttatja a multkori találkozást. Mint ma, úgy a multkor este is, maga előtt tologatta a kis kocsi, melyben piros lánykája szunnyadt, egyszerre csak majd letiporta őnt egy fényes négyes fogat. Es annak puha dagadó párnáiba dőlve ült egy délczeg férfi, az ön régi ideálja, asszonyom. Cseppe se változott, oly ifju és szép volt mint régente, mint a ki but és nyomort nem ismert soha.

— Szamár, — rivolt rá a kocsisra, és haragos pillantást vetett önre is.

Oh ez a kiállhatatlan kintorna. Hála Istennek, hogy végre elhallgat. Beesteledik. Ott

lenn a külvárosi boulevard legvégső szélén szép halovány csillagok tündökölnek a leáldozó nap rózsás dicsfényében. Meggyújtják a gázlámpákat. Ideje, hogy hazamenjen, asszonyom, mert a középső fia bizonyosan hazajött már az iskolából és ha ön nincs otthon, nem csinálja meg az iskolai feladatait. Menjen szépen haza, asszonyom. A férje vadéhesen jön haza az irodából és az ön hét forintos oselédje a tegnapi megmaradt húst nem tudja ám úgy elkészíteni, hogy frissen sült hagymával és hajában főtt burgonyával mint elfogadható ebéd szerepeljen.

II.

Oh minő fájdalmas emlékek rezegnek meg lelkünkben, ha a rozoga kintorna a novemberi est fákó szürkületében játszik egy-egy régi galoppot.

Mire gondol ön büszke grófné, ha fülebe cseng és mért áll ön meg mély gyászba merülve boudoirjának magas tüköreltaka előtt. Parkjának lombjavesztett hárfái mögött az elhagyatott boulevardon rozzant kintorna játszik és nyekegő hangjára telrajszanak a mult kepei egy-egy szegény halandó lelkében; de mi köze önnek, szép büszke grófné e régi galonphoz, önnek, ki a földi boldogok közé tartozik, ön a szépsége dicsőrében tündöklő ifju szép delnök?

Eszébe jut-e Johnson American ozirkuszának óriási, zsufolásig megtelt köröndje, a hol ő mint mülovarnó aratta diadalait? A két szegény hegedűművész befzjeste hangve senyét és most a lovász az ön kedvenoz pari-

páját vezetí elő. Es ön belép a lovászmester karján, ama délozeg apollósépségű mülovar karjain, ki piros frakkjában és gyönyörű hajával oly ingerlő szép és a kibe ön is — vallja be bátran — épp oly szerelmes volt, mint a társulat többi női tagja.

On kezes ugrással a nyeregben terem, feláll a széles nyeregben és csattog az ostor, és felosendül a zenekar fűlszaggató zenéje és a paripa vágtat körben, előre előre . . .

Oh grófné, minő szép volt ön akkor. Tizenhét éves, medici Venus idomaival. Csupa báj és erő. Ama tökéletes szépségek egyike, a minőt csak az új világ terem meg néha a fajok keresztkezésével. Es a bámulat lázas suttogása rezgett végig a nézőkön. Ez a szép Adah, a szép amerikai nő. Es a lelkesedés tüzétől felgyújtva, mindig merészebb lön lovaglása, mindig sajosabb a tapsvihar.

A műsor egyik pontjai közti szünetekben lépésben ügetett a paripa és ön mint lengő pille libegett a nyereg szélén. Es virággal áttont hajanak dus hullámai sisakként fénylőtek magasra emelt büszke szép fején és klasszikus idomu lábai, az átlátszó habos túllruha ránczaiból, mint valami ragyogó rózsás fellegből, bontakoztak ki.

Ekkor pillantotta meg először férjét, ki akkor Páris legveszélyesebb rouéja volt. Magas délczeg alakján csak egy feszített a végig begombolt szalonkabát, kis orgonassokor illatozott gomblyukában, fehér puha szürke cylvlinderrel fején állt ott, sétapálcájának ezüst gombjával csapkodva ajkait. Es eljött másnap és mindennap és állandó látogatója lett a

hogy egyetértőleg kell haladnunk, hogy egyik kell hogy legyünk a célra és azon eszközökre nézve, mely nélkül a cél el nem érhető.

A mi esperességünk csak akkor teljesíti kötelességét, ha igyekszik a saját törvényei szerint előrehaladni s nem zárkózik el azoktól az eszköztől, melyek a nagy világ haladását eszközölik, mert ha a viszonyok a haladás következtében változnak, a protestáns egyháznak is meg kell változnia az új eszme áramlatban s ki kell tudni egyezni a tudománynak a hittel, a bibliának a természettel.

Ugy vagyunk ezzel, mint a költő szerint a porzsem, melyet egymagában a legkisebb szellőcske is elfu de mely ha összeolvad, ha sziklává nő, a viharok sem hódol meg.

Ezt ajánlva a közgyűlés tagjainak szíves figyelmébe, a közgyűlést ezennel megnyitom.

A nagyhatású beszéd bevégeztével a közgyűlés a beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglalni határozta.

Elnök az esperességi gyűlésnek a zsinati törvények szerinti megalakítása céljából felkéri a jegyzőket, hogy szerezzenek meggyőződést arról vajon az esperességhez tartozó községek kellőleg képviselve vannak-e?

Csepreghy György lelkész azon indítvány elfogadását kéri, hogy tekintettel a magyar nemzet esztervási ünnepére, örökítse meg ez évet az esperességi közgyűlés a jegyzőkönyv egy külön lapján kifejezve azon törekvését, hogy ragaszkodást, melylyel az esperesség az alkotmány esztrón iránt viselkedik, Nagy lelkesedéssel elfogadtatott.

Az egyházmegyei törvényszéki bírói állásra egyházi elnök A bray Lajos aradi kereskedelmi akadémiai igazgatót és Szathmáry Aristides megválasztását javasolta mit a közgyűlés egyhangulag elfogadván, A bray Lajos azonnal letette az esküt.

Ennek megtörténte után a napi rendre tértek át:

Az esperes évi jelentése egyhangulag tudomásul vétetett és egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglaltatni határozatott.

Az esp. iskolaszék jelentése, az esperességi számvizsgáló bizottság jelentése, a kerületi és egyházmegyei költségvetés, a gondnoki számadásokról szóló jelentés, az egyházmegyei szabályrendelet készítő bizottságok jelentései, a múlt évi esp. gyűlés jegyzőkönyvének több pontjairól szóló jelentések minden kifogás nélkül tudomásul vétettek.

A közgyűlés kiindulva abból, hogy az elnökök esetleges akadályoztatása esetében az

egyházi ügyek vezetésére hivatott helyek betöltésének, helyettes világi elnöknek dr. Hász Sándor aradi ügyvédet, egyházi elnöknek J es z e n s z k y Károly lelkészt választotta meg.

A közgyűlés Csepreghy György fazekasvarsándi lelkész indítványára egy vándor lelkészi állás szervezését határozta el. A közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy lépéseket tesz az iránt, miszerint a budapesti egyetemen egy ág. evang. theologiai fakultás létesítését államköltségen.

Végül a jövő közgyűlés helyéül Mező-Berényt jelölve meg, Zsilinszky Mihály elnök szép beszéddel bezárta a közgyűlést.

Tanulmányok a kiállításból.

— A külön álló iparosarnokok. —

Budapest, július 22.

Tegnap szövegünk kiegészítéseképpen szükségesnek tartjuk különösen megemlíteni és hangsúlyozni, hogy a nagyobb szabású csarnokokhoz tartoznak a már elősoroltakon kívül még a mezőgazdasági, a malom- és cukoriparosarnokok, továbbá: Horvát-Szlavonországok és a boszniai kiállítás pavillonja, valamint az óriások óriása: a nagy iparosarnok, mely utóbbival egy külön cikkelyben fogunk foglalkozni.

Ez utóbbival szemben vannak az önálló iparosarnokok. — Feltűnik a „Ganz-c. Társaság gyára”-nak impozáns és nagy szabású oszlopok. Ezen hatalmas oszlopok között a gépcsoportok nem találhatott helyet az országos gépcsoportokban. Hisz csak a saját oszlopában 330 darab gép-, elektromos- és dinamógép van kiállítva s más pavillonokban is több száz darab gyártmányt helyeztek el, a melyek kihívják és lekötik a figyelmet, főleg pedig az évtizedekre kombinált turbinák, melyek közül bámulatos a „Partialis Girard-turbinák”, mely 600 lóerejű dinamógéppel van direkt összekötésben. Nagyon ügyes és praktikus szellőztető készüléke is van a gyárnak, mely a gyárak hőmérsékének apasztását célozza és villamerőre van berendezve.

A nagy gépcsoportok és a Ganz-gyár külön csarnokai között három petróleum finomító pavillon van elhelyezve. A kékre festett petróleum hordókból készített ezen oszlopok alkotmányok igen szembetűnő és reklámszerű külsejük a szemlélő figyelmét messziről felkeltik. Belépve ezen csarnokba, a petróleum sajátos, átható szaga sietteti az embert a szemlélet gyorsítására, bár érdekesek azon számtalan, piramiszerű tüvegekben elhelyezett kőolajoknak kiállítása, melyek ezen — a közhasználatba annyira átment — anyagok

finomítási proceusát és különböző fázisait feltűntetik ama melléktermékekkel együtt, melyek ezen ásvány raffinálásából különválnak. De főbármennyire marasztalják is az embert a benzín és petróleum motorok csinos szerkezetei, a kiálthatatlan büszkén elkívánczok az ember innét.

A „malomipar”-nak is önálló csarnokot emeltek. Az időtöltés itt már sokkal kellemesebb. A főbejáratnál hazai őrlő malmaink természetes mintáit láthatjuk. Van itt gözmalom, dunai malom, patakmalom, lovak által vontatott szárazmalom és szélmalom a természetes nagyság egy ötöd méretének megfelelő arányban, melyeket a budapesti malomgyesület állított ki saját költségén. Ezek örleményei külön-külön gruppirozva, zsákok-, tüvegek- s egyéb csomagokban tétettek szemlélhetővé.

A dunai, aulocsapó malom szilipjénél üldögél egy lisztes molnárinas. No ősem — szólítam meg — tudsz-e már lisztet őrlőni? Az őrzet hangján vágta oda kérdésemre egész peozkésen: h o g y n e t u d n é k i! Pedig bizony kis ősem — évelődtem vele tovább — nálunk lisztet nem szoktak őrlőni, csak gabonát! Az is igaz, felelt kurtán, s azzal a faképnél hagyott.

Megállva a szélmalom előtt, hol épen egy molnár legény üldögélt a lócsán. Mintha soha sem láttam volna még szélmalomot kérdeztem tőle, hogy miféle masina ez, mely a levegőben lapátol. — Ez uram, szélmalom, felelt időviden. — Hát aztán mi forgatja ezeket a lapátokat? hiszen itt nem fun szél! Mosolyogva felelte, hogy hát villamerőre van berendezve. Ugy? hát azért nevezik szélmalomnak? adtam tovább is a tudatlant. A feleletet azonban nem varva be, tovább haladtam a kijárat felé. Itt a „Farina” budapesti részvénytársaság szarított leveles-tésztái és makaróni csomagjai vonják magukra a figyelmet.

A malomipar csarnok szomszédságában van a hófehérre festett cukoriparosarnok, melyet hazai gyárosaink építettek. A ki ide belép, azon benyomással távozik, hogy hazánkban a cukoripar alfája és omegája a fehér cukorgyártásból áll. Hej, pedig a cukornak számtalan sok feldolgozása van már nálunk meghonosodva. Hogy miért szarított ki a cukor feldolgozásának fejlett ipara ezen csarnokból, azt megmondani mi nem tudjuk, csak konstatáljuk, hogy biz ez baklövésnek is baillik. Vajon milyen lenne egy esetleges bőr-ipar csarnok, ha a nyers és cserzett bőrkön kívül semmi más nem lenne bemutatva? Biz ennek sem célja, sem értelme nem volna!

Néhány lépésnyire van innen a XVIII. csoport, a vegyeszeti ipar kiállítása. Megvallom, kissé habozva tértem be ide, mivel a kiállítás általános tanulmányozása alkalmával

szirkuszban és ön zavarodottan a földre szegte szemét, valahányszor tekintete az övével találkozott.

De ön tisztességes lány volt, szép asszonyom. 5 éves korában árva lett. Kötéltáncos atyja, egy szép napon lebukott és kitörte a nyakát, kartársai pedig örökbe fogadták őnt. A Clown adta önnek az első oktatást az írásban és olvasásban. Es ime ön ezeknek a derék komédiásoknak becézett és szentül megőrzött kedvencéből a társulat legragyogóbb csillaga lett. Tisztességesen kereste meg a kenyerét, szűzies tiszta maradt, úgy, hogy midőn önnek a kéjencs gróf egy este értékös gyémánt ékszert nyújtott át — no nem éppen a leggyöngédebb és legkíméletesebb módon, akkor nem sok hiba volt, hogy ön az egész közönség szeme láttára arczul nem ütötte korbácsával.

De büszke tartózkodása lángra lobbantotta a gróf szenvedélyes jellemét és midőn az American szirkusz körútra indult Frankhonba, a gróf Tourson, Orleanson és Angerson egész Nantessig követte őnt. Es a vége az volt, hogy elvette őnt.

Oh, minő panaszosan sir a kintorna és minő busan hangzik a régi szirkuszgalopp az esti szürkületben.

De mit tehetett a gróf a mézesetek után, mintán a szerelem mámorító édességét valami tengerparti falu kunyhójában végigélvezték? A párisi szalonokban a Jockey-klub tagjai majd megpukkadtak nevettükben és a hölgyek irigy haragjukat legyőzőjük mögé rejtették. A gróf azt tette, a mi az

adott körülmények között a leghelyesebb volt, elhagyta hazáját.

Oh szegény grófné, minő rettenetesen unatkozott Florenzben, abban a komor sötét palotában, a hol férje őnt neveltette és a hol annyi tanár kintozta őnt oktatásaival. Tiszta hálából, — mert sajnos, nem lehetett ezt az érzést szerelemnek nevezni — tetszeni akart a grófnak, méltó akart lenni hozzá. Ez pedig időt igényel és bármily türelmes volt is a férje, eleintén, sokat kellett szenvednie. Örököse ezt a megjegyzést kellett hallgatnia: Ez nem illik — ezt nem tessék — ezt nem mondják és — ha aztán száraz hangon hozzátette: — kedves grófné, — mindannyiszor szívébe nyilallott.

A nők mind fogékonyak az oktatásra, azért a parventü szónak nincs is femininuma. Három év múlva ön megállhatta bátran a helyét mint grófné és a gróf önére visszatért Párisba. A komor osaládi palota ablakai megnyitak és önök visszatérésük után a nagy ősi ebédőben költözték el az ebédet, a gróf ősapjának életnagyságu arczképével szemköst, kinek szigoru tekintete, mint valami néma szemrehányás nyugodott az ön arczán.

Biz itt se élt vig napokat, szép grófné, itt is magánvra volt kárthatva. Végre a grófnak sikerült ugyan óriási áldozatok árán önnek egy kis társaságot teremteni, de ez csupa papból és ajtatos vén csoroszlyából áll és oh, minő rettenetes ez a két nembeli fekete csuhás. Hat év óta minden reggel iskolákat és gyermek-menedékhelyeket látogat ön és este majd meghal unalmában a Theatre fran-

gaise vagy az opera egy ragyogó páholyában. Gyermeke nincs és nincs is kilátás, hogy lesz. Es az évek mulnak. Es a legrosszabb az, hogy nem él szívében más érzés a gróf iránt, mint igaz barátság és hálás köszönet. Gentleman ő tetőtől talpig, de unalmas mint a sir. Eppen negyvennyolc éves és megtért, kijózanodott Don Juan mintaképe.

Rosz gyomor, szürke cizyler, arisztokrata elbitéletek, festett szakál meglehetősen unalmas keveréke.

Minek is játszsza ez a kegyetlen kintorna még mindig azt a régi galoppot, melynek ütmeire ön hajdan paripáját ugratta. Ujra a lovardába képzelet magát. Eppen most fejte be a produkciót és a lelkesült közönség csókokat vet a szép lovarónéknak és ön mámorittasan hallgatja a felzúgó tapsvihart. Megbolondult ön szép grófné? Lehetőséges-e az, szíve megrendül a multak édes, kéjes szerelmi sóvárgásában; ugyanabban az édes érzésben, mely mindannyiszor átjárta idegét, valahányszor a szép piros frakkos lovászmester helyére kísérté őnt és ön azt vélte érezni, hogy gyengéden megszorítja ujjai hegyét?

Végre elhangzott a kintorna dallama, a fakuló esti égen csak a lombtalan fák kopár ágainak körvonalai feketélnek. Halkan lép be a komorna a szobába és behozza a lámpát. Az asztalra teszi és ünnepélyes hangon jelenti:

— Aquinoi Szt.-Tamás lelkésze tiszteletét óhajtja tenni.

már itt levén, a parfümök és illatos szappanok átható, éles illatára iszonyu főfájást okozott akkor. Mai látogatásom alatt azonban ettől meg lettem kímélve. Ennek oka az, hogy az elárusító hölgyek — kevés levén a látogatók száma — a parfüm feokendőzésben fukarkodtak.

A terem túl van zsúfolva s inkább egy monstern raktárnak, semmint szakosított kiállításnak mondható. E kisszerű csarnokban 114 kiállító jelent meg, vetélkedve vegyészeti szereik sokaságával.

Említést érdemelnek: „A s első magyar iró-gyár” a „Fiora” stearin-gyertya és szappan gyár készítményei: Müller F. L. illatszerei, Heindlhofer József fumei szappan gyártmányai: Zechmeister győri mézeskalácsos remek viasz-gyertyái és csemege mézes-kalácsai, továbbá Schaller József első hazai aczéltoll, és a „Budapesti első ruggyanca gyár” osinos gyermek-játékai és egyéb készítményei.

Különösen érdekes a csarnok hátsó részében elhelyezett „Hungária” műtrágya és kénsv-gyár, mint e téren uttörő vállalat kollekciója. Ezen gyár tovább ment egy lépéssel az egyszerű kiállításnál, a megnyiben igen helyesen broüröket osztogat szét a látogatók között. Ezeknek célja megismertetni a gazda közönséggel a műtrágya fontosságát és horderejét. A szakértők által szerkesztett nyomtatványok csakugyan hivatva vannak arra, hogy a külföldön annyi sikerrel alkalmazott műtrágya hazánkban is elterjedjen.

RÉBUSZ.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 758.8 milliméter, délután 2 órakor 756.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 23.6, délután 2 órakor C° + 29.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DK. 3. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: — Július 24. —

Zivatarok. — Hősiyedés. — Helyenként csapadék.

HIREK.

Arad, július 24.

Naplirend:

Július 24. Péntek. Róm. kath. naptár: Krisztina. — Protestáns naptár: Krisztina. — Görög-keleti naptár (Július 12.): Prokop. — A nap két 4 óra 30 perceskor, nyugszik 7 óra 41 perceskor. — A hold két 8 óra 19 perceskor, nyugszik 3 óra 59 perceskor.

Július 25. „Krisztina-udl” Menyházán. Július 30. A Körös Ármontező társulat rendkívüli közgyűlése Borosjenőn délelőtt 11 órakor.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borosbészen. Szabadegyházi emléktárgyak országos múzeuma (sainházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—6 óráig. Bemenet díjlan. Költő-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonat reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelben (csak pénteken) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Soborsinig: Szor lyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.58 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsó-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 1.26 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.43 reggel, 8.46 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.56 d. e. Mezöhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.56 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsó napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 1.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.48 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.03 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezöhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

A szabadelvűpárt képviselőjelöltje.

— Saját tudósítónktól. —

Kifejeztük e lap vezető helyén, hogy a kortesmozgalmakat, melyeket az ellenzék országszerte a lehető legbizonytala-

nabb jövője érdekében multja botlásainak elfelejtetésére oly korán megindított és szakadatlanul folytat, nemcsak fölöslege-seknek, de kárhuzatosaknak is tartjuk. A zászlóbontással azonban nem egyértelmű a zászlo készenlétben tartása.

Az aradi szabadelvű párt tegnap délután készenlétbe helyezte a zászlót, mely alatt megindul a harciba, ha az egyedül illetékes tényező azt kimondja. A zászlót nem bontották ki, de bizonyos, ha be-e-viszik a politikai küzdelembe, az lelkesíteni fogja Arad intelligens polgárságát, mert ennek két vezércsillagát látja rajta: a h a z a f i a s m u n k á s s á g o t é s a s z a b a d e l v ű s é g e t.

A végrehajtó bizottság, mely tegnap abban állapodott meg, hogy Hieronymi Károlyt kéri fel annak idejében az aradi szabadelvű párt nevében a képviselőjelöltségre, jó érzékkel határozott. Ha a zászlóbontás ideje itt lesz, a győzelem reményével mehet neki a küzdelemnek, melynek ezuttal kétszeres jelentősége lesz, mert a hitelét veszített nemzeti párttól visszahódított mandatum a csorbitatlan liberalismus írása lesz.

A tegnapi gyűlésről a következő tudósításunk számol be:

Az aradi szabadelvűpárt végrehajtó bizottsága és nagy választmánya tegnap délután félhatkor a Krispin teremben igen népes ülést tartott, melyen az elnöki tisztet V é g h Aurél vitte. Üdvözölte a párt tagjait, kik tömeges megjelenésükkel a párt ügyei iránt való érdeklődés nagyságát igazolták, azután vázolta azon mozgalmakat, melyek országszerte a jövő képviselőválasztásra vonatkozólag megindultak. Kifejezést ad ama meggyőződésének, hogy ma még korai bármely hivatalos jelölés, mert hisz a képviselőház nincs feloszlátva. Szükségesnek tartja azonban, hogy a végrehajtó bizottság és a nagyválasztmány a jövő teendőire nézve megállapodjék, hogyha a politikai helyzet a választási mozgalmakat nemcsak jogosultakká, hanem szükségessé is teszi majd, a párt közgyűlésének egyhangu megállapodás után tehesse meg javasatait.

Az egyhangu helyeslés után, melylyel szavait fogadták, az elnök előadta a miket eddig a párt ez ügyében tett, mire K r i s t y ó r y János a kereskedelmi és iparkamara elnöke szép beszédben kiemelte, hogy Arad város polgárai a maguk erkölcsi és anyagi erejével fejlesztették a várost mindenha, azért képviselői mandátumukat méltán értékelik nagyra. A ki Aradot képviseli, annak a közélet nemzeti és szabadelvű fejlesztésében a küzdők első sorában kell állania. Ilyen férfi multjában és jövőjében is Hieronymi Károly, beiső tükös tanácsos, a volt belügy-miniszter, az agrárbank vezérigazgatója, ajánlja azért, hogy a nagy választmány őt ajánlja majdan a szabadelvű párt jelöltjeként. Addig is kélje ehhez Hieronymi beleegyezését egy küldöttség, mely őt a mai megállapodásról értesítse.

Kristyóry javaslatát osztatlan tetszéssel fogadták a jelenlévők, kiknek hangulát igen lelkes és sokszoros helyeslésekkel megszaktott beszédben kifejezte még V a r j a s s y József is. Kitejtette Hieronymi nagyhatásu tevékenységét a politikában, ki a szabadelvű reformokért vivott sikeres haroz után lépett vissza a Wekerle kormánynyal és így mint a liberalizmus vezető férfja a liberalizmus jövődő harozáiban méltón fogja képviselni a liberális áramlatokban mindig előjáró Aradot. — Választa a kitünő eredményeket, melyeket mint belügyminiszter a közegészség terén ért el, a nagy technikai tudást, melyet ugyanakkor a főváros oszatornázásánál

mutatott meg és a sok reményre jogosító hivatást, melyet mint az agrárbank igazgatója a szőlőrekonstrukciónál fog betölteni, annál az ügynél, mely Arad életérdekeivel a legszorosabb kapcsolatban van.

Örömmel osztlakozik Kristyóry indítványához, mely egyhangu megállapodásként terjesztendő majd a szabadelvűpárt képviselőjelölt közgyűlése elé.

Az éljenzés lecsillapultával V é g h Aurél elnök kimondotta a határozatot, melyet a jövő hét folyamán küldöttség élén fog Hieronymi Károlynak átadni előleges beleegyezését kérvén a majdan való jelöléshez. A gyűlés határozatáról előzetesen is lelkes telegramban értesítette Hieronymit, a ki az aradi szabadelvűpártnak jelöltje lesz a jövő képviselőválasztáskor.

— Az ereklyemúzeum vendége. Előkelő vendége volt tegnap délelben az ereklyemúzeumnak. Z s i l i n s z k y Mihály kultuszminiszteri államtitkár, ki az aradvidéki ág. hitv. ev. esperességi gyűlésre érkezett le szerdán este Aradra, látogatta meg a múzeumot nagyszámu kísérettel. A vendéget V a r j a s s y Arpád kir. tanfelügyelő, a múzeum igazgatója kalauzolta, ki a legnagyobb érdeklődéssel nézte végig a múzeumot s a látottak felett a legmelegebb hangon nyilatkozott.

— A házi ezred uton. A július 23-án bevonuló tartalékosok rövid ideig Aradon foglalkozni. Ezután a végleg megállapított meneterv szerint az öt törzstisztt, 62 főtisztt vezetése alatt 1769 embert számláló ezred a u g u s z t u s h ó e l s e j é n a o s. és kir. 29-ik gyalogezred második zászlóaljával együttesen V i l á g o s r a vonul. Világosan augusztus 2-ika pihenő nap lesz a csak 8-ikán marsolnak tovább B o r o s j e n ő r e. Itt töltve az éjszakát, augusztus 4-én B é l b e érkeznek katonáink, a honnan azután másnap s z a b a d m e n e t e l é s e k b e n Nagy-Várad felé veszik útjukat. — Augusztus 9-én lesz a lefuvás. Tehát látni való, hogy a 13 napos tartalékosoknak ugyancsak bőven kijut a kutyagolásból.

— Az aradvárosi adókvető bizottság folyó hó 25-én szombaton délelőtt 9 órától kezdve a borkereskedő és borbélyok III. osztályu kereseti adóját fogja megállapítani.

— Értesítés. A millenniumi kiállításra felrándulók számára a felutazási és ellátási jegyek már megérkezvén, G r e é n Nándor alkapitány, ezuton is felhívja az érdekelteket, hogy mivel a felutazás folyó hó 25-én azaz szombaton este történend, az illetők a jegy átvétele végett szombaton este 8 órakor a vasuti pályaházban nála jelentkezzenek.

— Lobkovitz herczeg balesete. Lobkovitz Rudolf herczeg, budapesti hadtestparancsnok néhány nap óta a délvidéki városokban oszatszempléket tart. Hétfőn este nyolcz órakor érkezett Ujvidékre, ahol kedden hajnaltól délig tartott a oszatszemplé. Amikor a herczeg szerdán a pétervárad oszatszemplére indult, lovai a zenétől megbokrosodtak s a kocsit felborították. A herczegnek semmi baja nem történt, a szárnysegéd azonban megsérült. A herczeg a baleset után rögtön Budapestre utazott.

— Névmagyarosítás. Kiskoru S p i t z e r Jakab aradi lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „S e b ő k“-re, K l e i n S á m u e l aradi illetőségű budapesti lakos vezetéknevét „K o z m á“-ra változtatta.

— A lyceum mint katonai kórház. A polgári és katonai személyekből vegyesen alakított bizottság — mint jeleztük — tegnap délelőtt 9 órakor tartotta szemléjét a mozgósítás esetében katonai kórházzá átalakítandó lyceumi épület helyiségei felett. A megye

részéről S z a c h m á r y Gyula alispán volt ott.

— **A tanítóképzőintézet új épülete.** Most már csakugyan lehet remélnünk, hogy egy rég óhajtott s a tanügy tekintetében igen fontos szükséglet kiegészítést nyerend. — Z s i l i n s z k y Mihály kultuszminiszteri államtitkár tegnap délután 6 és 7 óra közt A b r a y Lajos igazgató és V a r j a s s y Árpád tanfelügyelő kíséretében meglátogatta az aradi lyceum épületét, hogy a tanítóképző intézet helyiségeit beható vizsgálat alá vegye. A lyceumban H i m p f n e r Béla gymn. igazgató fogadta s kalauzolta az épületben. Az államtitkár sorban megszemlélte a tanítóképző intézet helyiségeit s azok alkalmatlan voltáról meggyőződve nyilatkozatában egy új épület emelését feltétlenül szükségesnek jelentette ki. A lyceumból az emelendő épület számára a város által felajánlott s a fa és fém ipariskolával szemben levő telket szemlélte meg s azt a nevezett célra igen alkalmasnak találta. Ily körülmények között nem lehetetlen, hogy az aradi állami tanítóképző intézet a legrövidebb idő alatt új otthont nyer annyival le inkább, mert Aradvárosa is ez eszme létesítését a hozott anyagi áldozattal: 80.000 frt megszavazásával hathatósan elősegítette. Ha tehát előre nem látott akadályok fel nem merülnek, az építkezést jövő tavasszal a legnagyobb valószínűség szerint megkezdik.

— **Dankó Pista Aradon.** Dankó Pista a nemzetnek az idő szerint legnagyobb népdalköltője, a ki csak nem régiben nyerte el az „Új idők” által kitűzött 800 koronás pályadíjat balatoni nótáival 305 pályamű közül, ki most 20 napig a budapesti Konstantinápolyban általános tetszés közt működött hangverseny-társulatával Aradra érkezett és f. hó 24. 25. és 26-án a „Nádor szálloda” Tündérváros helyiségében saját szerzeményeiből válogatott műsorral hangversenyt rendez. A társulatának tagjai: S. B e r c z i k Margit soprán énekesnő, K ö r ö s s y Margit soprán-énekesnő, B e r c z i k Mariska soprán-énekesnő, S á f r á n Vilmos tenor-énekes, A r á n y i Lajos tenor-énekes, G ö m ö r y Jenő bassz-énekes, B a r a b á s Károly bassz-énekes, H e l v e i Gyula harmónium-művész, M u r k a József II-od hegedős. F e h é r István megbízott társulati titkár, D a n k ó Pista zene-szerző, I-ő hegedős, karmester, igazgató.

— **Kérelem.** A városi iskolaszék ez uton is felhívja mindazon községi tanítónőket és tanítókat, a kik a milleniumi dupla fizetésre igényt tartanak s azt mind-éddig fel nem vették, annak felvétele iránt minél előbb intézkedni sziveskedjenek.

— **Élet és halál.** A főorvosi hivatal által szerkesztett statisztikai kimutatás szerint a július 12—18-ig terjedő időszak alatt született összesen 21 egyén 8 fi és 13 nő arány 23:2 pro mille; meghalt 31 egyén 12 fi és 19 nő arány 34:3 pro mille. — Az elhaltak közül 2 volt idegen, 1 erőszakos halállal mult ki. A csecsemők között az elmúlt héten a bélhurut öltött nagyobb arányokat.

— **A falu árvái.** Még ez év május havában történt, hogy M á r t i n Juon ottlakai földműves meggyilkolta a feleségét L a s z k Florát. Azóta egészen július 11-ig az aradi börtönben sanyalódott a gyilkos férj, míg nem s halál megváltotta őt is a földi igazságszolgáltatás hatalma alól. A szerencsétlen házastársak után négy a p r ó g y e r m e k maradt árván, kik közül a legnagyobb is alig mult öt éves. Megesett a szive a falu népének a négy apátlan és anyátlan fiókán s a község vette gondjaiba a gyilkos árváit. A legkisebbiket dajkaságba adták, s másik három is elhelyezték szépecskén a falu kontójára. S azóta a négy kis árva nem érzi többé, hogy apja, anyja kint porladozik a temetőben. A falu lett az édes anyjuk, édes apjuk.

— **Asszonyháború.** Öv. S z a c h m á r y Sándor né aradi lakosnő sirva panaszkodott el tegnap

az ő nagy baját a városi uraknak. A férje május hóban elhalálozott, azóta ő is beteg, szivbajos, dolgozni nem tud, vagyona nincsen s csak a jó isten kegyelméből tartja fenn nyomorúságos életét. Tegnap délután a Boronatózabába igyekezett, hogy ott K l e i n Zsigmond üzletéből ozukorkát vegyen egyik jöke-vője kis leányának. Utközben P a p p Imréné minden ok nélkül megtámadta s bottal és kövekkel véresre verte. A szegény beteges asszony feje tele volt vérral és sebbel, melyekről a főorvosi hivatal kiállította a látleletet. A veszekedő asszony ellen a rendőrség megtette az intézkedéseket.

— **Sétahangverseny a Baross parkban.** Csendes, néma volt tegnap a Baross park, ha máskor délután nem is, osztrótkön mindenestre tömve szokott lenni a legelőkelőbb közönséggel, melyet a háziezred zenekarának hangversenye ossal ki a zöldbe. Tegnap azonban a hangverseny elmaradt. A háziezred egyik sokat szenvedett, derék főhadnagyának temetésén szólaltak meg a trombiták. Vigasztalásul azonban értesítetjük a közönséget, hogy a tegnap elmaradt hangverseny ma lesz megtartva a szokott időben.

— **A Maros titka.** Lippáról írják: A munkások követ raktak ki e hó 18-án egy dereglyéből. A délutáni órákban egy intelligens kinézésű körülbelül 85 éves fiatal ember közeledett a munkásokhoz s azt mondta, hogy ő is szeretne dolgozni, ha megfizetnék a napszámot. A munkavezető éppen jelen volt és befogadta 80 kr. napszámért. Az uri-ember hozzátogott a munkához, ami azonban nagyon nehezen ment. A kövek igen nehezek ő pedig a munkához szokatlan s így csakhamar belátta, hogy ő az ilyen munka végzésére nem képs. A munkásoknak mitsem szólva, a dereglye szélére ment és „Isten veled világ” felkiáltással a Marosba ugrott. — Néhány munkás utána ugrott, de hasztalan, eltűnt a nélkül, hogy kivoltát megtudták volna.

— **Kövezetátvétel.** A gazdasági szék tegnap délután vizsgálta fejtől és vette át a magyar asphaltdársaság által a Forray-, Templom- és Atzél Péter-utózákban eszközölt átöntési munkálatokat.

— **Megugrott feleség.** Maros-Szlatináról jelentik, hogy Kontros József gyári munkás felesége Görerer Viktoria meg s z ö k ö t t férjétől, előbb azonban gondja volt arra, hogy boldog szalmaözvegye ideje ne kezdődjék koplalással. Ellopott innen-onnan egy arany gyűrűt, vászonneműket, vagy 30 frt készpénzt s emellett egy szlatinai kereskedőnél 24 frtos kifizetetlen számlát hagyott az — öreg haragra. A derék asszonyt most megye szerte köröztetik.

— **Sertésvész Mikalacán.** Alig hogy a polgármesteri hivatal konstataálta Aradváros területén a sertésvész elmúltát és a zárlatot feloldotta, a közeli szomszédok újra félelem alakban nyilvánul a vész Mikalacán a sertésvész kiütése hivatalosan megállapított s így félt, hogy ez a pusztító ragály oly közelségből behurcoltatik Aradra is.

— **Torkába ment a pipaszár.** Budapestről jelentik, hogy D n l l József szolnok-abanji születésű 40 éves napszamos tegnap Bózsá-utózá 64. sz. a lakásán összevezett feleségével s azt megverte. Verekedés közben azonban a fogai közé szorított pipaszár valamibe beleütődött, még pedig oly erővel, hogy az a torkába ment. Alig tudta a felesége kihuzni a pipaszarat férje torkából, a hol élet veszélyes sebet ejtett. Most a Rókusban ápolják.

— **Hütlén asszony.** B o t t a Györgyné aradi lakosnő sehogysem tudott egy fedél alatt megférni férje urával s csak kereste az alkalmat, hogy tőle megszabaduljon. Szerdán aztán, míg férje dologban járt, összekapta az összes házibutorokat valami 160 frt értékben s azokkal eltűnt. A férj hazajöve csak üres szobára talált. A rendőrséghez fordult, hogy kerit-

sék meg a hütlén asszonyt és büntessék meg érdeme szerint.

— **Hóvihar.** Szinte hihetetlen hirt hozott tegnap a táviró. Julius végén, amikor nálunk a kánikula minden kegyetlenségével érezteti nevét T e p l i c z b e n délután rettenetes sivatar dühöngött hóval és jégesővel. A hó és jég l á b n y i m a g a s s á g o t ért el.

— **Volpi G. ozirkusza** napról napra hódít a közönség között s habár a város szinte kong az üreségtől, a Boczkó utózá arena minden este tele van kíváncsiakkal, kik nem győznek eléggé csodálkosni azon a páratlan ügyességen, melyet a betanult állatok produkálnak. Mint értesültünk, Volpi még csak egy hétig marad városunkban s vasárnap bucsuelőadását tartja, akik tehát érdeklődnek a kuriozum iránt, bátran felkereshetik Volpi ozirkuszát.

— **Bosszu féltékenységből.** Szima György fibisi lakos ránt a feleségére és a szép Laja Magdolnának ajándékozta szivét. A hütlénnek felesége nyomára jött a dolognak és iparkodott férjét újból lekötöni. Hanem a szép Magdolna mégis csak jobban érte a dolgot és jobban is tetezett az ingatag Györgynek. A törvényes feleség, látva, hogy háza békességet nem nyerheti vissza, az elvesztett boldogságért bosszút forralt. A két nő tegnapelőtt délután találkozott a falu kutya előtt, a hol Simáné előrántotta a ruhája közé rejtett konyhakést és azzal úgy megsebezte ellentétét, hogy felgyógyulása bizonytalan. A féltékeny asszonyt beszállították a temesvári kir. ügyészséghez.

— **Tolvaj eselőd.** R i e d l Erzsébet nem régiben, mint cseléd szolgált S t e i n e r Henriknél. Egy alkalommal felhasználta gazdája és urnője távollétét arra, hogy a szekrényt alkalossággal felfeszítette s onnan 5 frt készpénzt és egy 12 frt értékű nagykendőt ellopott és m s z ö k ö t t. A rendőrség annak idején kereste a tolvajt mindent é, de megtalálni nem tudta. A napokban Riedl Erzsébet újra Aradra jött s foglalkozás nélkül koválygott a városban. Ekkor a osavargásért letartoztatták s most régi bűnéért is felelősségre vonják.

— **Sztrájkoló aratók.** Szegedről írja tudósítónk: Az aratást Szeged határában a drága napezám ellenére is hiány nélkül befejezték. A környéken azonban sokfelé sztrájkolnak az aratók. Topolyán az uradalomban az aratók abbahagyták a munkát, sőt Bébán is, ahol csak husz százalék felülígéréssel állottak vissza a munkába, beszüntették az aratást. Bizonyos, hogy a sztrájk nincs összefüggésben a szocializmussal. A bajt a buza megdölése okozta, mert az olyan vetés aratása nagyon fáradtságos.

HYMEN.

Nádler Lajos eljegyezte K u h á r Gábrival a kiasasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† Vandenesse főhadnagy temetése. V a n d e n e s s e Sándor nyugdíjállományban lévő osasz. és kir. főhadnagy temetése tegnap délután történt meg. Az elhunyt főhadnagy földi maradványai vári kápolnában voltak ravatalra helyezve. A disztérről indult el a gyászmenet 5 órakor délután. A temetés nagy katonai pompával ment végbe. A sokat szenvedett főhadnagy végtisztességén megjelant S p i e g e l f e l d báró tábornok, dandárparancsnok, M a y e r ezredes és a házi ezred egész tisztii kara. D e n i f l e ő főhadnagy vezetése alatt egy diszszázad vonult ki, azonkívül még igen sok altisztet és közlegényt lehetett ott látni, kik az elhunytat önkarakatlag kísérték el utolsó útjára. — Az imponáló menet a katonazenekar hangjai mellett vonult egész a Holt-Maros hidig, hol a beszentelt történt; onnan azután csak a legszorosabb hozzátartozók, az elhunyt bátyja és a jóbarátok kísérték a temetést egész a temetőig. — Béke hamvaira!

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája.

Ez az alatti Dr. Jekelfalussy József miniszteri tanácsos, az országos m. kir. statisztikai hivatal igazgatója munkát ad ki, melyre a következő előfizetési felhívást bocsájtotta közre:

Az utóbbi időben az agrárstatisztika fontossága Európaszerte nagy mértékben növekedett. Nemcsak a statisztikai érzék általános terjedésének tulajdonítható ez, hanem a mezőgazdasági viszonyok átalakulásának is, mely a közgazdaság emel. elsőrendű ágára fokozott mértékben fordította a közfigyelmet.

Nálunk, hol a mezőgazdaság egész közgazdaságunknak valódi lételapját képezi, a részletes és megbízható mezőgazdasági statisztika — a jó agrárpolitikának ez a nélkülözhetetlen eszköze — kétszeres fontossággal bír. Ez a meggyőződés bírta rá a magyar törvényhozást, hogy áldozatot nem kiméve az 1896. évi VIII. törvényozikk által megadja az alkalmat és eszközöket egy a kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő agrárstatisztika létesítésére, az ávenkintu aratási adatok gyűjtésére számára is biztos alapot teremtvén.

A nagy összeirási munkát a múlt év végén sikeresen végrehajtották a loppant terjedelmű, rendkívül gazdag anyag szakaszerű feldolgozásával a Földmívelésügyi m. kir. miniszter ur Ó Nagyméltósága az országos magyar kir. statisztikai hivatal birta meg, mely a munkálattal együtt elhaladt, hogy a többi kötetre terjedő mezőgazdasági statisztikai nagy forrást a könyomatása még e nyár folyamán kezdetét veszi.

A mű, a mint címe is mutatja, nem szorítkozik a szorosabb értelemben vett Magyarország, hanem felöleli Horvát Szlavonországok adatait is, és így az egész Magyarbirodalom mezőgazdasági viszonyainak fogja teljes és hű képét nyújtani.

Az egész sorozat öt nagy kötetből fog állni, körülbelül 840 tolió iv terjedelemben.

Az első kötet az adatgyűjtés módszereinek, az összeírás lefolyásának, tanulságainak ismertetésén kívül községekint tartalmazni fogja azokat a legfontosabb adatokat, melyekre egy a közigazgatás, mint a magán használat szempontjából legnagyobb szükség van, u. m. a területmívelési ágak szerint; a hasznos házi állatok számát, a fontosabb állatnemeket ivar és kor szerint is; az igás fogatokat a vonóerő megkülönböztetésével, stb.

A második kötet egy kimerítő Gazdasági táblázat képezi, melyben mindazok, kiknek gazdasága meghaladja a 100 katasztrális holdat, egyenként felsoroltnak, kimutatván gazdaságuk székhelye, valamint terület mívelési ágak szerint, a gazdaságban alkalmazott cseléd és fontosabb gépek és eszközök száma, továbbá az állatlétszám.

A harmadik kötet részint tudományosan feldolgozva s összehasonlító adatokkal megvilágítva, részint táblázatos alakban, az 1896. évi aratás és szűret eredményéről számol be.

A negyedik kötet az összeírás alkalmával az egyes gazdaságokról tudakolt részletes adatok, a birtoklás jogozime és a gazdaságok nagysága szerinti kettős kombinációban fogja nyújtani, ugy tudományosan feldolgozva, mint táblás kimutatásokban.

Végre az ötödik kötet a községek, járások és vármegyék általános gazdasági viszonyait megvilágító adatokat s a levont tanulságokat fogja tartalmazni.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter ur Ó Nagyméltósága mind az öt kötetnek előfizetési árát, a terjedelemben képest lehetőleg mérsékelten, 20 frtban állapította meg; méltányolva azonban azt a busgó támogatást, melyet a vármegyei és városi törvényhatóságok, a járási tisztviselők, a községek, valamint a szakkörök és egyletek tagjai a mezőgazdasági összeírás alkalmával kifejtettek, részükre külön kedvezményes előfizetési árat állapított meg. melynél fogva mind az öt kötetet 10 frton szerezhetik meg. Kedvezményes áron fizethetnek elő: a földmívelésügyi miniszterium alá tartozó összes hivatalok, intézetek és azok tagjai; az összes vármegyei és városi törvényhatóságok, járások és községek, nemkülönben az összes vármegyei és járási mezőgazdasági bizottságok tagjai; a gazdasági tanintézetek és földmives-iskolák és

azok tanári kara, a gazdasági egyesületek és körök és azok tagjai, továbbá a mezőgazdasági statisztikai számláló ügynökök és a községi (körjegyzőség) összeiró bizottságok tagjai közül mindazok, kik az összeírás alkalmával a járási főszolgabíró igazolása szerint magukat különösen kltüntették.

A megrendelések legkésőbb 1. évi augusztus hó végéig az országos magyar kir. statisztikai hivatalhoz (Budapest V. ker. Akadémia-utca 12. szám) küldendő be. A ki a megrendeléssel együtt az előfizetési pénzt is beküldi, annak a mű kötetet portómentesen fognak megküldeni.

Az öt kötetes mezőgazdasági kiadvány sorozat bolti ára 40 frt, leend, miből a „Gazdasági táblázat” külön 15 frton bocsáttatik forgalomba.

A mű egyes kötetet részint még a folyó évben, részint a jövő év folyamán fognak megjelenni s mihelyt a sajtó alól kikerülnek, azonnal szétküldetnek az előfizetőknek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Flóberttal meglötte. Szabó Gábor 14 éves aradi illetőségű, harmadik realista mult év október 15-én vállára vevén hat milliméteres flóbertjét, azon ozzáll ment ki a mezőre, hogy verebeket fog löni. Utközben egy csapat kis gyerekekkel találkozott, kik becsmérolé nyilatkoztak puskája felől, többek közt azt mondván, hogy avval még löni sem lehet. Szabó Gábor eleinte tűrte a gúnyolódásokat, de aztán dühbe jött s tres gyutacsokkal kezdett a gyerekek felé lövöldözni. De ezek még ettől sem ijedtek meg, hanem tovább csufolkodtak. Ekkor golyóra töltötte meg a puskát s a gyermekek közvetlen közelébe lévő palánkra tartva, elsütötte. A golyó azonban a fa helyett az egyik hat éves fiúcska Gál Antal jobb lábába hatolt. A törvényszék e miatt Szabót 15 frt rendéri büntetésben marasztalta el, mert bár a csel hogy valakit meglöjjön, ki is volt zárva, egy 14-éves fia birhat annyi értelemmel, hogy a lövés veszélyességét megítélhesse. A pénzbüntetés behajthatatlanság esetén 8 napi elzárásra változtatható. Az ítélet jogerős.

§ Leányrablás. Kati Szimeon mondorlaci 19 éves legény már rég óta bolondult Kládován Mártha 15 éves leányba, de azt semmikép sem bírta magáénak mondani. Sokat járt pedig a házba, az egyszerű fakapu alja nem egyszer volt fültanuja szerelmi valomásainak. Mult év április 24-én is odalopódzott a kapuhoz s hosszabb ideig beszélgetett már a leánnyal, mikor Dunkl Mihály és Kati Dimitrie odaérték egy kocsival és közvetlen a ház előtt megálltak. A szerelmes legény erre valami ürügy alatt odaesalta a leányt a kocsihoz, egyszer aztán felkapta s vágatva vitte Kovasszinczra egyik rokonához özv. Dán Mihálynéhoz. A leány sirt, könyörgött az uton, hogy eresszék haza szüleihöz, de sikertelenül. Nem sokáig maradt azonban Kovasszinczon Kládován Mártha, mert a nagy rimánkodásra egy óra mulva ismét hazavitték. A törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet s Kati Szimeont 6 havi börtönre, Dunkl Mihályt és Kati Dimitriet pedig 2-2 havi fogházra ítélte.

TÁVIRATOK.

Affendakisz Itthon.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) A mármaros kir. ügyészség értesítette táviratilag a pestvidéki kir. törvényszéket, hogy reggel 6 órazor vonatra ültette Affendakisz urat.

Budapest, július 23. (Saját tud. távirata.) Az elfogott Affendakisz ma este hat órakor megérkezett a keleti pályaudvaron, melyet a kíváncsi közönség teljesen ellepett ugy, hogy a rendőrség csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta a rendet fenntartani. Erős kíséret mellett szállították be a fogházba, hol Bakonyi fogházfelügyelő vette át a rab-szökevényt.

A leégett pipagyár.

Budapest, július 23. (Saját tud. távirata.) A magyar rézműipar és pipagyárban tegnap pusztított tűzvész alkalmával, mely majd az

egész gyártelepet elhamvasztotta, az önfeláldozó tűzoltók közül többen megsérültek. Így Szidanits Ferenc az önkénytes tűzoltók szakosztályparancsnoka két tűzoltóval a mentő munkálatok közben egy emeltes épület ohrásával volt elfoglalva, mi közben az épület tetőzete óriási robajjal leszakadt s maga alá temette a három tűzoltót.

Szidanits szakosztályparancsnok súlyos sebeket szenvedett. Jobb lábcsarján többszörös csonttörést konstatáltak az orvosok azonkívül koponyája betörött és életveszélyes belső sérülésekkel kellett a Rokus kórházba szállítani. Kivülte még Holländer Samu önkénytes osövezető sérült meg karján Kéry András pedig csuklóján.

A mikor a tüzet eloltották, egy Guda András nevű 11 éves napszámos fiú a romok között kotorászni kezdett, mi közben egy hatalmas gerenda esett a fejére. A szerencsétlen fiút eszméletlen állapotban vitték a Szent-János kórházba. A tűzvizsgálatot Markusovszky Béla segédtiszt jelenlétében ma délután tartják meg.

Megfenyített Omladinista.

Budapest, július 23. (Saj. tud. táv.) A bécsi szerb és bolgár egyetemi fiatalság egy része tudvalevőleg demonstrált Nikita mellett, amikor Bécsen át utazott. A diákok közül Dimitrievics Lázár orvosnövendék, aki a bosnyák kormány stipendiumán tanul a délszlávok felszabadítójaként üdvözölte Nikitát. A többi diák protestált ez ellen, egyébként a bosnyák kormány megvonta az ösztöndíjat Dimitrievics urtól.

Az idegenforgalom.

Budapest, július 23. (Saj. tud. távirata.) A fővárosba tegnap összesen 15519 idegen érkezett a vonatokon. Ebből a keleti pálya udvaron jött 8087, a nyugatira 6882, a délin 600. Elutazott a fővárosból összesen 15562 utas. A keleti pályaudvaron 8081, a nyugatira 6963, a délin 518.

A hamis váltó.

Temesvár, július 23. (Saj. tud. táv.) Az a hamis váltó, melyet tegnap a kereskedelmi banknál benyújtottak s melyet a bank visszaküldött Temesvárra, nagy izgatottságban tartja az egész várost főleg azért, mert egy igen előkelő állásu urral van összefüggésben. A találgatások, melyek az ismeretlen kiléte felől egész nap keringtek, végre megállapodásra jutottak s ma már az egész város tudja, hogy ki a hamisító. A váltó jelenleg már az ügyészség kezében van, s mindenki érdeklődve várja az ügy lefolyását.

Hivatalvesztett jegyző.

Miskolcz, július 23. (Saját tud. távirata.) A megye fegyelmi választmánya Farkas Gerő tiszatartási jegyzőt többszörös hivatali szabálytalanság miatt hivatalvesztésre ítélte.

Bánffy báró terve.

Bécs, július 23. (Saj. tud. távirata.) Egy bécsi ujság — saját állítása szerint — megbízható információk folytán azt a hirt közli, hogy Bánffy Dezső báró a kiegyezési javaslatokat csak az új képviselőház elé fogja terjeszteni. Hogy mennyiben felel meg e hír a valóságnak, eldönteni még nem lehet, a hír felelőssége természetesen a bécsi lapot terheli.

Mégint csak Lueger.

Bécs, július 23. (Saját tud. távirata.) Ez a véresszáju ur tehát csak agitál egyre

Magyarország ellen e habár kirohanásainak épelméjségéről is van legkevésbé meggyőződve, dul-ful és toporzékol — talán csak onpa passzióból is. Hiszen a passziója ellen nem is volna kifogása senkinek. csak az a kár, hogy vannak emberek, kik az ugatás magasratörő vágyának teoriáját még mindig nem ismerik. Legujabban is Bécsben 200 fogtechnikus azoa nemes, de a mellett természetes eszmével is foglalkozott, hogy Budapestre utaznak a kongresszusra. Más sem kellett Luegernek! Talán holdvilág is volt, de annyi tény, hogy addig agitált, addig fenyegetődött avval, a mi je nincs, hogy a technikusok nagy száma lemondott a tervről s számuk ma már csak harminczra apadt be.

Elfogott gyáros.

Barzellonna, július 23. (Saj. tud. táv.) Itt tegnap egy Ribot nevű gazdag gyárost letartóztattak és haditörvényszék elé állították, minthogy az anarchista merényletet követő reggelen egy Oervera nevű anarchistát elrejtett házában. Azt hiszik, hogy a gyáros félelemből rejtette el az anarchistát.

Az Egyesült államok baja.

Newyork, július 23. (Saját tud. távirata.) Ma ismét két millió dollár aranyat indítottak Németországba. Tehát két millió árát ismét rosszabbodott az Egyesült Államok gazdasági helyzete a legujabb amerikai theoria szerint. Hát akkor miért nem tilják el az arany kivitelét?

Egyelőre csak a kivitel korlátozására gondolnak s erre a célra a bankárok gyűlése bizottságot küldött ki.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzede.

— Gyenes és Balog aség jelentése. —

Budapest, július 23.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt s az irányzat folytatolagosan lanyha maradt. Elkelt 10000 métermázsa buza 5 krajczárral alacsonyabb áron.

Határidőüzlet: Amerikából változatlan ártolyamokat jeleztek s nálunk lanyhán indult az üzlet. A forgalom igen csekély volt: s a lanyhább zárhatig is megmarad.

Zárul 12 órakor:

Ószi buza	6.39—6.30
Tavaszi buza	6.88—6.84
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengori	8.64—8.66
Ószi tengori	8.89—8.90
Tavaszi zab	—
Ószi zab	5.16—5.17
Tavaszi rozs	—
Ószi rozs	5.18—5.20
Tavaszi repese	10.40—10.50

Értéktőzede: Változatlan külföldi hírek hatása alatt nálunk is változatlan volt az üzlet.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	898.90
Magyar hitelrészvény	891.50
Osztrák államvasut	882.50
Lombard	247.—
Jelszlog hitelbank	248.—
Rima-Murányi	—
Villamosvasut	—

— Budapest-kőbányai értékeskedelmi esernok. 1896. évi július 22-én. Hízott sertés árai: I. Magyar első rendű: 1. Oreg nehéz (páronkint 400 kilgron felüli súlyban) — krig. Oreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Fialat nehéz (pikint 320 kilgron felüli súlyban) — krig. Fialat közép (pikint 261—320 kilgr súlyban) 45.—46 krig. Fialat könnyű (pikint 250 kilgr. terjedő súlyban) 47.—48 krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli súlyban) — krig. — Közép (pikint 220—280 kilgr. súlyban) — krig. — Könnyű (pikint 220 kilgrig terjedő súlyban) — krig. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli súly — krig.

Közép (pikint 220—260 kilogr. súlyban) — krig) — Könnyű páronkint 220 kilgrig terjedő súlyban) — krig. — Sertéslejtés szám 1896. július hó 20-án volt készlet 7800 darab. 1896. július hó 21-én felhajtator: — darab. 1896. július hó 21-én elszállított 81 darab. július 22-én maradt készletben 77.69 darab. A hízottsertés árszabványzata: Változatlan.

S z e s z ö z i e t.

— Július 23. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kocsinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslók 5 frt 20 kr. métermásánként.

Budapesti gabnatőzede.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, július 23. d. n. 5 óra.

Buza bászági új	6.50—6.85
Buza tiszavidéki	6.55—6.90
Buza pestvidéki	6.50—6.85
Buza fejmegyei	6.50—6.85
Buza bácskai	6.80—6.95
Roze új, elsőrendű	5.50—5.55
Roze új, másodrendű	5.45—5.50
Arpa takarmány	—
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzdei	—
Zab	6.20—6.60
Tengeri bászági	8.85—8.90
Tengeri másnemű	8.80—8.85
Káposzta-repeze bászági	9.65—10.20
Köles	—
Buza márczius—április	6.64—6.65
Buza szeptember—október	6.28—6.30
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	5.17—5.18
Tengeri május—június	8.87—8.88
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	8.61—8.68
Zab márczius—április	—
Zab szeptember—október	5.14—5.16
Káposzta-repeze augusztus—szeptember	10.45—10.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. július 23.

Magyar aranyárjárdék $\frac{4}{10}$	192.41
Magyar kronsajárdék $\frac{4}{10}$	99.45
Magyar arany $\frac{4}{10}$	124.65
Magyar ezüst $\frac{4}{10}$	101.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.85
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.65
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horrát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	139.50
Osztrák papírjárdék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	123.50
Kronsajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	146.—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. A. (Arad) Megkaptuk, de sajnálatunkra nem használhatjuk fel azon cikkorosozatunk miatt, mely a tárcza anyagát megelőzte.

REGÉNY CSARNOK.

Hogyan hal meg az ember.

Írta: Zola Emil.

[5] Francziából: Éber Ernő.

(Folytatás.)

Temetőbe érve, a menet balra fordul és mindjárt a sir előtt van: egy kis oszvosives sirbolt ez, a márványlapon két szóval: a „Guérard Család.” Az ajtó tárva nyitva és látni lehet az oltárt, égő gyertyák rajta. A sirbolt körül ugyanily izléssel épült síremlékek alkotnak utakat; egy butorkereskedő kirakatához hasonlít az egész, a hol szekrények, ágyak és íróasztalok vannak a legnagyobb rendben, szimmetrikusan elhelyezve és megvételre kitéve. A jelenlevők szórakozottan nézik a sírokat és egy kis árnyékot keresnek egy közeli fasor fának árnyékában. Egy hölgy eltávozott megosodálni egy sirdombra tett gyönyörű rózsacsokor illatát.

A koporsó már a sirban van. Egy pap az utolsó imákat mondja, a sírások kek ruhákban néhány lépésnyire állanak. A három fű zokog, a nyitott sirbolttra szegők tekintetüket, melyről a bezáró kölypot fölemelték; itt ebben a hűs árnyékban fognak majd ők is nyugodni. Barátaik elvezetik őket, mikorra a sírások közelnek.

Es két nappal később anyjuk jegyzőjénél özívódnak, összeszorított fogakkal, száraz sze-

mekkel, mint az ellenségek; el vannak tőkelve, egy cseintemot sem engedni. Erdektükben állana várni, nem siettetni a jószágok eladását. De kíméletlenül egymás arczába vágják kifogásaikat: Károly tanulmányai mindent föl fognak emés leni; Györgyöt majd valami lány k. pasztaná m.; Mórioznét bizonyosan vannak ötlet spekulációi, melyekre tőkéiket elpooséko ná. Hiába írvékzik a jegyző rábeazé'ri őket, hogy kössenek békés egyezséget. Külön válnak, fenyegetve egymást.

A halott támasd föl bennök fukarságával, és félelmével, hogy meglopják. Ha a halált a pénz mérgezi meg, ebből a halálból csak harag fog származni. Már a koporsó fölött veszekszenek.

III.

Rousseau ur husz éves korában elvett egy árva lányt. Lemercier Adélt, aki tizennyoloz évvel volt. Házasságuk estéjén a gyagyonuk hetven frankra rugott. Kezdetben levélpapirt és peosévtiasz rudat árultak egy kapu alatt. Azután egy kis lyukat béreltek ki; az egész nem volt nagyobb egy maroknál. Itt maradtak tiz esztendeig, üzletüket apránként nagyobbítva.

Most a rue Clichyben van egy papirkereskedésük, mely megér egy ötvenezer frankot.

Adél nem örvend valami jó egészségnek. Mindig köhögött egy kissé. A bolt zárt levegője, az irodában való egy helyen állás nem neki való. Egy orvos, a kitől tanácsot kértek nyugalmat rendelt el és szép időben sétákat. De ezek oly kevéseletek, melyeket nem lehet, megartaniok, ha az a ozéjük, hogy egy kis tőkét szekerapargassanak, a melyből majd később nyugodtan megélhessenek. Adél azt mondja, hogy majd pihenni sétálni fog később, majd mikor eladták az üzletet és a vidékre fognak költözni.

Rousseau ur eléggé aggódik, mikor halványan látja őt, piros foltokkal az arczán. Csak-hogy neki papírüzlete van, a mely nem engedi, hogy mindig felesége háta mögött lehessen és megakadályozza esztelenségek elkövetésében. Hetenken át nem talál egy szabad pillanatot, amikor egészségéről beszélhetne vele. Ha azután hallja száraz köhéscselését, bosszankodik rajta, kényszeríti, hogy a kendőjét magára vegye és sétát tegyen vele a Champs-Elyées-n.

De az aszony azután még fáradtabban tér haza, még jobban köhög. Az üzleti gondok igénybe veszik Rousseau urat; a betegség megint feledésbe megy, egy újabb krízisig. Ilyen az üzlet: az ember meghal a nélkül, hogy ideje lenne magát ápolni.

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: **Vass Géza,**

távollétében a szerkesztésért felelős:

Dr. Lengyel Sándor.

NYILTÉR.*

Dankó Pista

házánk jeles népdalköltője hangverseny-társulatával városunkba érkezett.

Ma pénteken és folyó hó 25-én valamint 26-án

a „Nádor“ szálloda

diszesen berendezett

TÜNDÉRKERT

helyiségében

HANGVERSENYT

rendez.

Kezdeté este 8 órakor. — Belépti-díj 40 kr.

Szegedi halpaprikás, valamint kitűnő honyháról és jégbe hűtött italokról gondoskodik

Singer Berti,
szálloda tulajdonos.

14151/96. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak f. évi július hó 16-án kelt 52081. számú magas intézménye folytán ezennel közhirrre tétetik, hogy a Mária-Radna—Lippa között levő hid pallózatának 2823 frt 50 kr-ra költségtel helyreállítása céljából felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, a lippai kincstári ispánságnál folyó évi július hó 28-án délelőtt 10 órakor, melyre vállalkozók 10⁰/₀ bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok s a kikiáltási összegnek megfelelő 10⁰/₀ bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdéseig nevezett kincst. ispánságnál; az árlejtést megelőző három nappal előbb padig alólirott m. kir. államjóságigazgatóságához adhatók be.

Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg a szövegezés első sorával szabályszerűen átírandó, a megajánlott vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetésben feltüntetett munkálatokat tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és azokat elfogadja, megjegyezve, hogy ezen okmányokat aláírni köteles.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérleti képességüket.

Oly egyének, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak vagy a kik nyeresémvágyból eredő büntetést elítéltek, azok az árlejtésben részt nem vehetnek, elkésztet valamint utóajánlatok és távirati ajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni még az esetben sem, ha azok egy újabb árlejtés megtartása esetére kötelezőleg fentartatnak is.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok a fent megnevezett m. kir. kincst. ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Aradon, 1896. évi július hó 21-én.

1040

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

HIRDETÉSEK

A LEGOLCSÓBB ÁRBAN FELVÁLLALTATNAK

AZ „ARADI KÖZLÖNY“

KIADÓHIVATALÁBAN.

188/1896.

1048

Árverési hirdetményi kivonat.

A pécskai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Totok József m. pécskai lakos végrehajtónak Hajas Mátyás m. pécskai végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a pécskai kir. járásbíró területén lévő s Magyar-Pécskán fekvő, a m. pécskai 756. sz. tjkvben A. I. 7. sor és 695. braz. alatt felvett ingatlanra (beltelkes házra) az árverést 440 frtban ezennel megállapított kikiáltási árbán elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1896. augusztus hó 12-én d. e. 10 órakor M.-Pécskán a kabalbeli tiki hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan 440 forint becslésének 10⁰/₀-át vagyis 44 frtot készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvény-cikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-oz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átazolgáltatni.

Kelt Pécskán, 1896. évi márczius hó 20-án.

A pécskai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Novák,
kir. járásbíró.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárk által hirdett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor es Chinin csokolade gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az 5 világrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szo-hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szerekből összeállított hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.

A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó májfoltok eltűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrsejpt hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 40 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és felfrös ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kiváló minőségűek dr. Szabó Gyula világhírű pinocéjéből. Ára 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centli. üveg 1 frt 50

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centli-teres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxydtartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centli-teres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Füst és szag nélkül, vörös, fehér és sárga színben. Egy k 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-fénytel. Hat percig égő, 1 drb 60 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszínben) 1 adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsam. A megfagyott kezet vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle meghülésből eredt rheuma és oszlopfájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Minden gyógyszer — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra egbírásnak elfogadhatnak és lelkismeretesen talajretnek.